

Gelijke monniken, gelijke kappen

Terug- en vooruitblik op de uitvoering van het toezicht- en handhavingsbeleid

Geachte leden van de raad van de gemeente Schiermonnikoog,

Aanleiding

In de raadsvergadering van 28 januari 2020 hebben wij aan u het toezicht- en handhavingsbeleid voor de periode 2020-2024 gepresenteerd. Onder het motto "Gelijke monniken, gelijke kappen" hebben wij beleid ontwikkeld om een gezonde, veilige en prettige leefomgeving op Schiermonnikoog te behouden en waar nodig te herstellen en te versterken. Als gemeenteraad heeft u toen een belangrijke stap gezet door unaniem in te stemmen met transparant en consequent handhavingsbeleid.

Onze inwoners, ondernemers en andere betrokkenen zijn geïnformeerd over het beleid. Het beleid is geplaatst in het Gemeenteblad van Schiermonnikoog (te lezen via www.officielebekendmakingen.nl) en in onze eigen nieuwsbrief. Door het beleid digitaal beschikbaar te maken, kan iedereen op elk moment (terug)lezen wat het beleid is. Duidelijk en toegankelijk toezicht- en handhavingsbeleid creëert duidelijkheid naar onze inwoners. Dat is zeer belangrijk, onder andere voor het draagvlak en de transparantie.

Wij hebben u toegezegd het beleid jaarlijks te evalueren. Met deze brief koppelen wij graag aan u terug welke stappen er het afgelopen jaar zijn gezet op het gebied van toezicht- en handhaving en welke accenten

Uitgangspunt van het beleid

Een gezonde, veilige en prettige leefomgeving

Het beleid gaat over de toezicht- en handhavingstaken die wij hebben om het eiland veilig en leefbaar te houden. Naast recreatie, toerisme en horeca die van groot (economisch) belang zijn, streven wij naar voldoende kernvoorzieningen en woonruimte voor eilanders. Het beleid is gericht op een gezonde, veilige en prettige leefomgeving. Door toezicht te houden op de naleving van wet- en regelgeving en te handhaven waar dat nodig is, bevorderen wij dat onveilige en ongezonde situaties worden voorkomen dan wel beëindigd, dat de milieukwaliteit en de natuur-, landschappelijke en cultuurhistorische waarden worden beschermd en dat de kwaliteit van de leefomgeving niet wordt aangetast. Voor de periode 2020-2024 zijn de volgende prioriteiten gesteld en in het beleid vastgelegd:

- Wabo activiteiten bouwen en verbouwen (alleen met omgevingsvergunning (ver)bouwen/toezicht op bouwen conform vergunning en veiligheid tijdens de bouw/beschermen van het dorpsgezicht)
- Illegaal slopen (niet slopen zonder melding of omgevingsvergunning)
- Huisvesting en wonen (geen recreatief gebruik van woningen bestemd voor permanente bewoning/geen permanente bewoning van recreatiewoningen/niet zonder vergunning woonruimte aan de woonvoorraad onttrekken)

- Brandveiligheid bouwen en gebruik (brandveiligheid van accommodaties/niet zonder omgevingsvergunning voor brandveiligheid een gebouw in gebruik nemen/toezicht op naleven van omgevingsvergunning voor brandveiligheid van gebouwen met logiesfuncties of bijeenkomstfuncties)
- Drank- en horecaverunning (beschikken over geldige DHW vergunning/verbod alcoholverkoop onder de 18 jaar/naleven leeftijdscontroles/naleven sociale hygiëne en niet doorschenken)
- Wabo Milieuwet en Activiteitenbesluit (toezicht op geluid en installaties horecabedrijven/ uitvoering afspraken horecaconvenant/tijdig verstrekken van vergunningen zodat beroep en bezwaar mogelijk is)

De stappen die zijn gezet

Het toezicht- en handhavingsbeleid, verwoord in de nota "Gelijke monniken, gelijke kappen", was de eerste stap naar een gestructureerde aanpak van toezicht en handhaving. Aan dit beleid heeft u uw steun uitgesproken en bovendien middelen beschikbaar gesteld voor de juridische afwikkeling van geconstateerde overtredingen. Per 1 april 2020 hebben wij een handhavingsjurist aangesteld. Die specifieke capaciteit was er voorheen niet.

Het eerste jaar hebben wij vooral besteed aan het opbouwen van de organisatie van toezicht en handhaving. We hebben de werkvoorraad geïnventariseerd en een werkwijze opgezet.

Werkvoorraad

De werkvoorraad is geïnventariseerd. Die bestaat uit:

	Aantal	Aard overtreding	Onderwerpen	Resultaten
Gerapporteerde overtredingen toezichthouder vóór 2020	23	1. Afwijken van vergunning (7) 2. Bouwen zonder vergunning (11) 3. Gebruik gronden in strijd met bestemmingsplan (5)	1. Brandveiligheid/situering en omvang bouwwerken 2. bouwwerken zoals bergingen/erfafscheiding en/overkappingen 3. ander gebruik van gebouwen dan toegestaan	✓ 2 bouwwerken (na gesprekken) verwijderd ✓ 2 besluiten tot opleggen van last onder dwangsom verstuurd. Uitkomst: 1 overtreding ongedaan gemaakt, besluitvorming in andere kwestie aangehouden ✓ Afspraken op papier gezet over periode dat bepaalde bouwwerken mogen blijven staan (1)
Gerapporteerde overtredingen toezichthouder in 2020	11	1. Bouwen zonder vergunning (6) 2. Gebruik gronden in strijd met bestemmingsplan (5)	1. bouwwerken zoals erfafscheidingen 2. ander gebruik van grond (opslag) en gebouwen dan toegestaan	✓ verkeerd gebruik gebouwen beëindigd (2) ✓ opslag verwijderd (2) ✓ gesprekken over illegale bouwwerken met betrokkene gevoerd en besluitvorming in gang gezet (2)
Handhavingsverzoeken	4	Handelen in strijd met: - milieuwetgeving - bestemmingsplan - vergunning	Geluid/recreatief gebruik bijgebouw/horeca	✓ Besluit: geen overtreding geconstateerd (2) ✓ Besluit: één overtreding is ongedaan gemaakt en voor het overige verzoek afgewezen (1)

Het jaar 2020 hebben we afgesloten met 28 concrete onderhanden toezicht- en handhavingsskwesties. Daarnaast is er een inventarisatie gemaakt van:

- illegale bouwwerken in (over)tuinen, en
- woningen die bestemd zijn voor permanente bewoning maar die anders worden gebruikt.

Uit de inventarisaties blijkt dat er waarschijnlijk voor die onderwerpen sprake is van een groot aantal handhavingssaken. Dus naast hiervoor genoemde concrete handhavingsskwesties die we in beeld hebben, is ook de situatie die in het verleden is ontstaan in kaart gebracht. Met het thema permanente bewoning gaan we dit jaar op aan de slag. Daarover meer onder het kopje 'voorblick'. Voor de illegale bouwwerken in (over)tuinen zal nog op perceelsniveau nader uitzoekwerk moeten plaatsvinden. Er is veel achterstallig werk op dat thema.

Werkwijze

Toezicht en handhaving zijn geen doel op zich maar dragen bij aan de leefbaarheid van het eiland. Daar zijn onze inspanningen op gericht. Uiteraard geldt dat iedereen gelijk wordt behandeld, zonder aanzien des persoons en zonder enige vorm van willekeur. Daarnaast willen wij een betrouwbare gesprekspartner zijn. Bij overtredingen die vorig jaar door de toezichthouder zijn geconstateerd, hebben wij dan ook een open houding aangenomen. Wij gaan er in eerste instantie van uit dat betrokkene niet bewust de wet- en regelgeving overtreedt maar gewoonweg niet op de hoogte is van welke regels gelden.

Nadat de toezichthouder een overtreding heeft geconstateerd, sturen wij aan betrokkene eerst een informatiebrief. In de informatiebrief wordt beschreven wat de aanleiding van de brief is (de geconstateerde overtreding) en de regelgeving die in dat geval relevant is. Ook verzoeken we betrokkene om binnen twee weken contact op te nemen met de toezichthouder over de kwestie. Als betrokkene contact opneemt, nodigen we diegene uit voor een gesprek. De toezichthouder en de handhavingssjurist leiden dit gesprek. Het gesprek biedt betrokkene de mogelijkheid om vragen te stellen en biedt ons de mogelijkheid betrokkene voor te lichten over het hoe en waarom van de regels die zijn overtreden. In dit gesprek wordt ook uitgelegd en benadrukt waarom het zo van belang is dat men eerst contact met ons opneemt voordat initiatieven worden uitgevoerd. Samen met betrokkene wordt bekeken wat de mogelijkheden zijn om de overtreding ongedaan te maken. Soms kan betrokkene (alsnog) een vergunning aanvragen waardoor kan worden getoetst of de situatie kan worden gelegaliseerd. Als dat niet kan, wordt besproken binnen welke termijn betrokkene de overtreding ongedaan kan maken. Vervolgens controleert de toezichthouder of de overtreding daadwerkelijk ongedaan is gemaakt. Is dat niet het geval dan wordt de overtreding op de lijst van handhavingsskwesties gezet. Dit geldt ook wanneer betrokkene naar aanleiding van de informatiebrief geen contact met ons opneemt. Het beëindigen van de overtreding zal dan worden afgedwongen door het opleggen van een sanctie. Dit betekent veelal dat betrokkene een zogeheten vooraankondiging tot het opleggen van een last onder dwangsom zal ontvangen. Afhankelijk van de aard van de overtreding (hoge prioriteit of niet) wordt de handhaving direct of later gestart.

Consequent toezicht- en handhaving

Met een open houding en gestructureerde manier van werken en communiceren zijn wij een betrouwbare gesprekspartner. We gaan het gesprek aan met oog en oor voor wat er speelt en hebben begrip voor de soms lastige situaties. Maar samen hebben wij gekozen voor dit beleid en wij handhaven dan ook consequent waar dat moet. Daarbij handhaven wij zonder aanzien des persoons (hoewel wij afgelopen jaar hebben gemerkt dat zodra het op

handhaving aankomt men vaak eerder 'mét aanzien des persoons' behandeld wenst te worden). Regels gelden voor iedereen.

Ervaringen in het afgelopen jaar

Vorig jaar hebben we drie informatiebrieven verstuurd. In twee van de kwesties is met betrokkene in goed overleg afgesproken dat de overtreding binnen een bepaalde termijn ongedaan wordt gemaakt. Daar zijn wij heel blij mee. In de andere kwestie kiest betrokkene er voorsnog voor de situatie te laten voor wat die is en de door ons geconstateerde overtreding niet ongedaan te maken. Uiteraard is het jammer wanneer we er niet in goed overleg uitkomen. Maar tegelijkertijd heeft de informatiebrief en het gesprek met betrokkene wel opgeleverd dat het (juridische) verschil van mening helder is. Dit leidt tot zorgvuldigere besluitvorming en enig begrip over en weer.

Daarnaast is afgelopen jaar op drie verzoeken om handhavend op te treden een beslissing genomen. In twee van de drie gevallen is het verzoek om handhaving afgewezen omdat er geen overtreding is geconstateerd. Het derde verzoek had betrekking op meerdere overtredingen. Voor een van de overtredingen is aan de overtreder een zogeheten vooraankondiging tot het opleggen van een dwangsom verstuurd. Die overtreding is daardoor beëindigd. Voor het overige deel hebben wij beslist dat handhavend optreden niet proportioneel is. Omdat verzoeker het daar niet mee eens is, wordt het besluit naar verwachting dit jaar door de bestuursrechter getoetst.

Vooruitblik 2021

De manier waarop afgelopen jaar is gewerkt aan toezicht en handhaving willen wij voortzetten. Aan het einde van dit jaar zullen we onze werkwijze wederom evalueren en waar nodig aanpassen. Omdat we afgelopen jaar veel aandacht hebben besteed aan het opbouwen van de organisatie van toezicht en handhaving, hopen wij dit jaar grote(re) stappen te zetten. Er is veel werk te doen.

In 2021 accent op:

1. *Projectmatige aanpak van recreatief gebruik van woningen die bestemd zijn voor permanente bewoning*

Het komt regelmatig voor dat woningen recreatief worden gebruikt, terwijl er op basis van het bestemmingsplan alleen permanent mag worden gewoond. Door een woning recreatief te gebruiken, is een deel van de permanente woonvoorraad niet beschikbaar voor woningzoekenden. Dat kan ertoe leiden dat mensen zich gedwongen voelen om bijvoorbeeld in bijgebouwen zoals een tuinhuisje of schuurtje of in tenten te gaan wonen. Deze bouwwerken zijn daar niet voor gebouwd en niet voor bestemd. Daarnaast heeft het negatieve gevolgen voor de leefbaarheid van het eiland. Dit geldt ook voor leegstand van woningen die als tweede woning worden gebruikt. Wij gaan daarom veel aandacht besteden aan het controleren van het juiste gebruik van woningen. Voldoende woonvoorraad voor eilanders is een collectieve verantwoordelijkheid. Wij willen inwoners en andere betrokkenen daarom eerst goed informeren. Net zoals ook op Terschelling is gebeurd, willen wij een folder verspreiden waarin wordt uitgelegd waarom het van belang is dat woningen die bestemd zijn voor permanente bewoning ook op die manier worden gebruikt. Daarbij willen we tegelijkertijd wijzen op de mogelijkheid van recreatief gebruik van *een deel van* de woning of het niet-recreatief verhuren van de woning aan een persoon die vaste woonruimte zoekt. Door toezicht op en de handhaving van het juiste gebruik van woningen hopen wij op termijn ruimte te creëren binnen de bestaande woonvoorraad. Wij verwachten echter niet dat dit dé oplossing is voor het tekort aan

permanente huisvesting. We zullen daarnaast ook op zoek moeten naar andere oplossingen die op korte termijn een deel van de krapte kunnen oplossen.

2. *Duidelijkheid geven over oude(re) handhavingskwesties*

Van de 28 toezicht- en handhavingskwesties die wij op dit moment concreet in beeld hebben, zijn er ongeveer 20 kwesties waar vóór 2020 een overtreding is geconstateerd. In het merendeel van de gevallen heeft betrokkene daarover een brief ontvangen, maar veelal is de procedure indertijd niet doorgezet wegens een gebrek aan handhavingscapaciteit. Dit noemen wij kwesties waar 'het zwaard van Damocles' boven de hoofden van betrokkenen hangt. Betrokkenen weten niet wat zij van de gemeente kunnen verwachten. Wordt er nu wel of niet handhavend opgetreden? Die onzekerheid is ongewenst. Daarom wordt aankomend jaar voor in ieder geval elk van deze kwesties bekeken of en zo ja wanneer en hoe tegen de geconstateerde overtreding wordt opgetreden. Ook streven wij ernaar om in oudere kwesties van illegale bebouwing in (over)tuinen gesprekken te voeren met betrokkenen en zoveel mogelijk tot een oplossing te komen.

3. *Proactief informeren ter preventie van handhavingskwesties*

Dit jaar zullen wij inwoners en ondernemers proactief informeren over de wet- en regelgeving die gaat over de thema's die in het beleid hoge prioriteit hebben. Wij willen daarmee draagvlak creëren voor de regels die de leefbaarheid van Schiermonnikoog waarborgen. Ook hopen wij daardoor de bereidheid onder inwoners en ondernemers te vergroten om eerst contact met de gemeente op te nemen voordat men gaat bouwen, slopen, verhuren, etc. Wanneer men eerst contact opneemt, voorkomen we misverstanden en teleurstellingen. Voor deze informatie zullen we onze eigen nieuwsbrief gebruiken.

De andere handhavingsthema's

Naast de hiervoor genoemde accenten gaan uiteraard ook de toezicht- en handhavingstaken die we op andere gebieden/thema's hebben gewoon door. Omdat 100% naleving van de veelheid aan wetten en regels waarmee we te maken hebben niet mogelijk is, maken we vanaf 2022 voor ieder jaar een risicoanalyse. In de risicoanalyse staan welke verbodsregels er in de diverse wet- en regelgeving (zoals de drank- en horecawet, de APV, de Milieuwet) zijn en welke prioriteit de handhaving daarvan heeft. Heeft de handhaving op basis van het beleid hoge prioriteit dan zal de toezichtcapaciteit in eerste instantie daarop worden ingezet. Constataert de toezichthouder of krijgen we een andere melding van een overtreding dan wordt tegen de overtreding alleen direct opgetreden als uit de risicoanalyse blijkt dat de handhaving ervan hoge prioriteit heeft. Dit om te voorkomen dat we een procedure starten die we vervolgens niet kunnen afronden vanwege een gebrek aan handhavingscapaciteit. Over de risicoanalyse voor het jaar 2022 zullen wij u vóór de zomer van dit jaar informeren.

Samenvattend

Het toezicht- en handhavingsbeleid, verwoord in de nota "Gelijke monniken, gelijke kappen", was de eerste stap naar een gestructureerde aanpak van toezicht en handhaving. Met dit beleid in de hand zijn wij aan het werk gegaan. De toezicht- en handhavingstaken richten zich ook dit jaar op de thema's die in het beleid hoge prioriteit hebben. Daarbij ligt een extra accent op de aanpak van recreatief gebruik van woningen die bestemd zijn voor permanente bewoning. Hierdoor worden woningen onttrokken aan de woonvoorraad voor eilanders en dat zet de leefbaarheid van Schiermonnikoog onder druk. En dat moeten we te allen tijde voorkomen en waar nodig handhaven.

